

Izhaja vsaki četrtek.
ob 8. uri popoldne.
Rokopisi se ne vražajo. Nefrankovina
pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znača za celo leto 4 krome,
za pol leta 2 krome.
Za manj premožne za celo leto 3 krome,
za pol leta 1.50.
Za Neničjo je cena listu 5 K., za druge dežele izven Avstrije 6 krom.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veteriništva 9.

Naročnino in naznana sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne štev. vilke se propajajo v tobakarnah v Gospoška ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalnišču nasproti mestnem vrtu, po 8 v.

Oglaši in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 12. oktobra 1911.

41. številka.

Revizija ljudskega štetja v Gorici dovoljena!

Iz zanesljivega vira z Dunaja smo doznali, da je c. kr. ministerstvo za notranje zadeve odredilo na pritisk naših poslancev revizijo ljudskega štetja glede občevalnega ali pravzaprav materinskega jezika.

Že takrat, ko so bile oddane pisovalne pole za ljudsko štetje, smo vedeli, da bodo magistratni organi izkrivili vspehe ljudskega štetja na korist Italijanom.

Nismo se motili. Dolgo smo morali čakati, da skuhajo mestni uradci dočišči „uradni“ izkaz o občevalnem jeziku v našem mestu. Še le koncem meseca julija so naznanili javnosti, da so sešeli v Gorici komaj borih 6653 Slovencev.

Kako so prišli do tega števila? Ni mogoče si misliti, da bi bilo le tako malo število Slovencev v Gorici, kateri bi se ne sramovali svojega materinskega jezika. To se je drugače moralno zgoditi. Magistratovi revizorji so hodili od hiše do hiše ter na že večkrat omenjeni način prisilili oziroma prevarili stanovalce, da so smeli napisati italijanski namesto slovenski jezik kot občevalni jezik.

Na ta način in vsled še drugih v uradu izvršenih poprav se jim je posrečilo spraviti tako majhno število Slovencev v Gorici. To število pa stoji z istinitimi razmerami v takem protislovju, da smo morali goriški Slovenci odločno nastopiti proti takemu početju ter zahetavati od vlade revizijo ljudskega štetja.

Kajti po zasebnem ljudskem štetju, ki ga je izvršil tozadenvi narodni odbor, bi moralo biti število Slovencev v Gorici za več tisočev večje. Vse te tisoče pa so Lahi požrli in ne bi prišli še dandanes na dan, da se niso naši državni

poslanci, v prvi vrsti svetnik Fon, zavezeli za to stvar in napravili potrebne korake pri vladni, ki je pač za to tu, da pazi na to, da se zakoni točno vršijo in da se nikomur krivica ne dela.

Vlada je dala izvršiti najprej revizijo ljudskega štetja v Trstu in prav vspehi te revizije so jo nagnili, da se je konečno udala zahtevam naših poslancev, ker si je morala biti v svesti, da so goriški magistratovci morebiti v sporazu s tržaškimi pri ljudskem štetju s Slovenci jednakost postopali kakor se je z njimi postopalo v Trstu. Ni treba posebe omenjati, kake vrednosti je izid ljudskega štetja za posamezne narode v narodno mešanih pokrajinalah. Omenimo le, da se na podlagi številko upošteva, je li kaka narodno-politična zahteva upravičena ali ne. Pri prejšnjem štetju, t. j. l. 1900 so na Dunaju sicer dobro vedeli, da so številke Slovencev pri nas za mnogo znižane, ali takrat so molčali, sedaj so se pa vendar udali zahtevam naših poslancev ter odredili revizijo, katero bodo izvršili vladni organi, da se razkrinkajo laške sleparje.

Gotovo bodo te dni mnogi goriški Slovenci pozvani k revizijski komisiji, da se prepričajo, je li njih popisna pola izvirna ali ne. Takemu pozivu naj se takoj vsakdo odzove. Sicer pa se bode bavili s to zadevo tudi odbor za ljudsko štetje ter dajal našim ljudem potrebna navodila.

Sedaj je čas, vsi na delo!

Premišljevanje o širih strelih v državnih zbornicah.

Širje streli iz revolverja so prestrašili dne 5. t. m. avstrijsko državno

zbornico. Izstrelil jih je socialni demokrat Njeguš-Vavrak iz Šibenika. Namejeni so bili v prvi vrsti pavosodnemu ministru Hohenburgerju pa tudi drugim ministrom. Naučnemu ministru Stürgh je krogla oplazila levo roko, ne da bi ga bila ranila.

Tako so začeli sedaj socialisti praktično izvajati svobodo, ki jo uči liberalna brezverska šola. To svobodo hočejo socialisti, ki so otroci liberalcev, priboriti z revolverji. Vsa krivda pada na liberalce, ki so jih slabo učili. Liberalci nimajo sploh nič očitali socialistom, ker je socializem nujna posledica liberalizma. Tudi ministra Hohenburger in Stürgh sta liberalca. Še nedavno je minister Stürgh zagovarjal svobodo glede sv. zakona in njega ločljivosti. Povdarjal je svobodno svoje preprčanje, ki se mu zdi kajpada bolj pametno ko nauk Jezusa Kristusa. Ali naj se potem čudimo svobodi nadraženih socialistov?

„Sudi z govorom, ki ga je imel po napadu v zbornici ministerski predsednik Gautsch, nismo zadovoljni. Rekel je, da je tropetajo doživel zločinski napad na zbornico. Dalje pa je s povzdignenim glasom izrekel te-le besede: „Gospoda! Eno danes ne velja in to naj zna celokupno prebivalstvo, to je strah. Vi gospoda se ne bojite in Jaz se ne bojim. Reči vam hočem v imenu vlade eno samo besedo: Ne pustimo se oditišniti od črte, ki se imenuje zakonitost. Opozarjam, da predstavlja v tem trenotku red tista sila, ki je poklicana, da napravi red!“

Ministerski predsednik je tedaj govoril o zakonitosti in o redu. To pa ni dovolj, kajti socialisti trdijo, da je ta red pravi nered. Vprašamo, kaj je zakonitost in kaj je red in zakaj bi moral ta red veljati? To bi bil moral ministerski predsednik povedati. Žal, da so

besede: Bog, Jezus Kr. itd. izključene iz zbornice, iz vseh uradov in iz vseh uradnih in šolskih knjig. Zato pa je vsa tista zakonitost in ves tisti red, o katerem govore liberalci, brez podlage. Kar je ministerski predsednik izjavil, češ, da se ne boji, ne moremo verjeti. Ne boji se tisti, ki zaupa v Boga! Ko bi bil ministerski predsednik rekel v tistem trenotku, da zaupa v Boga in da se zato nič ne boji, bi radi verjeli.

Liberalni nauk o svobodi gre v klasje. S to liberalno frazo nas hočejo sedaj socialisti s ponocjo svinca in smodnika oropati vse svobode, vsega napredka, vse kulture, vseh šol, vseh cerkev itd. Tu je edina pomoč — sveta vera! Vero torej spet v deželo, vero med ljudstvo, proč liberalnimi frazami, pa tudi proč z ljudmi, ki se ogrevajo za ločljivost sv. zakona!

Otvoritev državnega zbora. Revolverski napad na ministre.

V četrtek je bilo otvorjeno jesensko zasedanje državnega zbora.

Že pred otvoritvijo se je na Dunaju zvedelo, da se pripravljajo za ta dan demonstracije. Vsled tega so se izdale varnostne odredbe. Okrog parlamenta je bilo vse polno redarjev in garnizija je bila tudi konsignirana.

Pred parlamentom se je zbrala kaka stotina čeških mater s svojimi otroci, ki so prišle protestirati proti zaključenju čeških šol. Hotele so se podati k ministerskemu predsedniku in k raznim češkim poslancem. Policija jim je zabranila pot ter dovolila, da sme samo 5 žensk vstopiti v parlament. Poslanec Tomašek se je zaradi tega pritožil pri min. predsedniku, ki je potem dovolil, da sme 30 mater z otroci vstopiti v

Ispreobrnjeni demokrat.

(Dalje.)

Oni so zoper krščanski zakon. (Naravno za opice!) Hočejo, naj bo poroka po rokovnjaško — ciganska: In nomine patre — naj bo za ene kvatre; če drugo dobis, pa to zapodis! Hočejo Sodomo in Gomoro, hočejo izpodkopati pomen in namen krščanskega zakona — ženitev za voglom. Ali kristjan potrebuje posebno milost za težko, odgovorno življenje; zato je zanj zakon sakrament, božja naredba. Socialisti hočejo, naj se staršem otroci odvzamejo in vzgajajo v posebnih kasarnah, morda od žensk, ki so bile že 10—20 krat poročene in ločene in zdaj niso za drugega. (Tudi govedo zamahne za odrastlim mladičem; ga ne pozna več.) Pri divjakih (menda Botokudih) velja ženska 6 šivank, drugod škatuljo užigalic, v Afriki kolikor ena koza — in socialisti tudi šteje menda za žival brez ve-

ljave; hočejo prostost na paši, za voglom...

Tudi jim ne ugaja 4. zapoved o gospoški, vladarjih. Opice nimajo kraljev Katoliška vera vsprejme sicer pošteno državno obliko, tudi ljudovlado, vendar pa uči razdetje, da je n. pr. kralje Bog postavil. In v nobeni armadi niso sami oficirji, ali sami prostaki...

Posebno pa jim je še na poti 7. in 10. zapoved; kajti po njih menitvi bi ne smelo biti zasebne lastnine, ampak moralno bi biti skupno, moralno bi se razdeliti vse imetje...

Ali pri ljudeh je treba, da vsak ve, za koga dela in da je gotov, da mu nihče — zoper njegovo voljo — ne bo kralil njegove lastnine in njegovih prihankov. Kdo naj še dela, če ve, da mu to drugi vzamejo; saj vidimo, da je robova sirota. Čemu bi delal; rajši pojde, pa ubije drugo „opico“ ter jej pojere, kar je nagrabila. Šiler pravi: Nekaj mora človek svoje zvati, ali jel bo morati, požigati!

Taki nauki so torej novi, ali pa hudojni. Pa še govorijo o prostosti, naj dela človek, kar hoče.

Nu, če vidijo, da imajo drugi več, zakaj pa ne upijo, naj se vzame n. pr. judu Rotšild. Rotšild — Štejejo — ima 11 milijard premoženja, dohodkov pa 50 tisoč krom na uro, 13 krom na sekundo. — Hiša Rotšilda ima toliko kot pri delitvi na 2 in pol milijona ljudi. — Pred leti je prodal n. pr. svoj grad voditelj socialistov: zakaj ni razdelil skupička med delavce, če mu je toliko mar za nje?

Čudno, da so skoro vsi voditelji bednih socialističnih delavcev bogatini? Zakaj ne razdelijo tega bogastva med uboge? N. pr. Vaillant ima 1,500,000 frank, Lafargue 1,200,000 fr, Jaures veličastno viho in veliko kupčijsko hišo, Van Kol 5 milijonov, Vandervelde je dobil z nevesto 4,000,000 fr. Singer je miljonar in Bebel ima viho pri Küssnachtu.

Ali miljone med bedne delavce, ki so jim tako na srcu, kakor se hlinijo!

Zakaj imajo voditelji demokratov take plače?

Adler 3000*) Grassmann 2000, Bokany 2040, Aron 3500, drugi tovariši 32,000, 20 drugih 3500; vsi skupaj nad 100.000 krom na leto!

Kaki osrečevalci so, vidimo po vzhledih. V Marseillu je izginilo iz občinske blagajne 11 milijonov, občino Roubaix so pripravili v bedo, v Guasdalih so si določili dosmrtno rente iz občinske blagajne, v Polinelli Georgiji na Modenskem in v Fürthu so v dveh letih zvišali doklade za 100 odstotkov itd. Ko so pograbili na Francoskem cerkvi premoženje, so mislili delavci to dobiti, a pograbili so vse judje in drugi prekučuh!

Nauki demokratov postanejo včasih po hudomušni naključbi tudi smešni, in za nje usodni.

(Dalje prih.)

*) Se nedavno od tega je »prosti« socialist Stark kralčil soc. demokrate, češ, da samo varajo ljudstvo in izjemajo svoje pristaže. Na začetku klop bi moral dr. Adler i dr. itd.

parlament. Nekateri nemški poslanci so bili proti ti odredbi in pričeli so kričati. Posegli so še drugi češki poslanci vmes. Nastala je rabuka med poslanci, ki so se obdelavali s pestmi. Ženske in otroci so kričali. Med rabuko je zaklical bivši minister Schreiner: "To je nemška zemlja! Proč od tod!" Nemir je trajal kake pol ure. Konečno so se ženske odstranile in le majhna deputacija je bila vsprejeta od ministerskega predsednika.

Potem se je pričelo zasedanje poslanske zbornice. Prvi je govoril o draginji socialist dr. Adler. Uvodoma je omenil italijansko turški konflikt. Označil je postopanje Italije kot nekako roparsko podjetje. Rekel je, da so tudi v Avstriji stranke, ki intrigajo za vojsko. V Avstriji da ni nikdo razpoložen napraviti zaradi Tripolisa ali Albanije niti koraka. Te vojskoželjne stranke v Avstriji je označil kot stranke prestolonaslednika. Vsako vojno podjetje v Avstriji da je proti interesom celokupnega prebivalstva. Avstrijsko vojaštvo najse za sedaj zadovolji z zmagami v Ottakringu in Drohobyczju. Omenil je, da je za ta dan izdala vlada na Dunaju izredne varnostne odredbe, kar kaže, da nima mirne vesti. Beda se ne da odstraniti s puškami in ječo, marveč treba drugih krorakov. Napadel je potem kartele, katerim pripadajo visoke osebe. Tako, je rekel dr. Adler, ni nadvojvoda Friderik več podjetnik marveč akcijonist.

Nadalje se je dotaknil mesnega vprašanja in kritiziral gospodarsko politiko prejšnjega trgovinskega ministra dr. Weiskirchnerja. Potem je ojstro obsojal postopanje vlade ob draginjskih demonstracijah na Dunaju. Posebno pa si je privoščil pravosodnega ministra Hohenburgerja zaradi nepričerno strogih kazni, ki so se izrekle proti demonstrantom „zaradi par razbitih šip“. Ko je pričel opisavati pogrebe žrtev onega dne, se je sprožil na galeriji strel in zaslišal se je vsklik: „Živo mednarodni socializem!“ Potem so sledili še trije strelji eden za drugim. Vsled tega nenadnega dogodljaja je nastala za moment grobna tišina, kateri je pa sledilo mrzlično vrjenje in razburjenje. Mnogo poslancev se je namreč nahajalo v buffet-u, in ko so čuli strele, so vsi drli v dvorano.

Podpredsednik je takoj po prvem strelu alarmiral služe in zbornični predsednik, ki je skoro v istem hipu pritekel, je prekinil zborovanje. Zapli so se uhodi v parlament in služe so se podali na galerijo da primejo zločinca.

Kroglo niso zadele nikoga Orože je bilo obrnjeno proti ministerski mizi.

Napadalca so prijeli ter odvedli na policijsko ravnateljstvo. Policia je potem po dvorani stikala po eventuelnih sokrivcih napadalca a brez vspeha.

Napadalec je neki 25 letni Nikolaj Njeguš-Vavrak iz Šibenika. Njegova družina se je pred 25. leti preselila iz Črnegore v Dalmacijo, ker je bila zapletena v zaroto proti črnogorskemu knjazu. V Šibeniku je Njeguš podedoval neko posestvo, ki ga je prodal za 3000 K; s tem denarjem se je podal na Dunaj, kjer je s posredovanjem nekega Paulina dobil od socialističnega poslanca Widholza vstopnico za parlament. Paulina so tudi aretirali. Pri izpravevanju je Njeguš izjavil, da je hotel vstreliti pravosodnega ministra Hohenburgerja, ker se je ta smehljal, ko je govoril dr. Adler o pogrebu dunajskih žrtev demonstracij.

Ko se je zasedanje nadaljevalo, je imel besedo dr. Adler. Ljudstvo je kričalo: „Doli Adler, vun Adler, živio Hohenburger!“ Vkljub kričanju je dr. Adler nadaljeval svoj govor, odklanjajoč vsako odgovornost za revolverski atentat.

Za dr. Adlrem je povzel besedo ministerski predsednik baron Gautsch. — Imel je sledeči govor:

„Visoka zbornica! V trenotku onega hudodelskega napada, ki ni bil naperjen le proti ministerski klopi, temveč proti celi zbornici in parlamentarizmu, sem imel naman spregovoriti. To mi je bilo radi predpisov poslovnega reda in radi onega dolgega prekinjenja, ki je trajalo od trenotka, ko so ojstre kroglice vdarile v leseno steno, do tega trenotka nemogoče.“

Gospoda! Vi ne boste pričakovali od ministerskega predsednika, da Vam bo v tem trenotku govoril o draginji. So še višja dobra v državi nego ona, o katerih smo čuli danes v nekem hujskajočem govoru iz ust gospoda dr. Adlerja.

Opozoril Vas bi rad na to, da je v tem trenotku reprezentant tega reda ona moč, ki je pozvana da napravi red. Povdorjam izrecno, da vse, kar se je dogodilo v zadnjem času in tudi današnji zločin gotovo ni v neposredni zvezi z govorom, ki smo ga slišali danes. Pa, ali naj se čudimo, ako je prišlo do takega zločinskega atentata, ako se dan za dnevom govoril po javnih shodih, ki so zelo podobni temu, kar smo z frazo doživeli tu. Prosim gospoda moja, imam pred seboj list, po katerem je isti gospod govornik, ki je danes govoril tu v zbornici, včeraj rekel v Favoritih sledeče besede: . . . „Ali najznačilnejše in najvažnejše je, da vidimo žal, kako se nahajajo tisoči, da stotisoč ljudi v nevarnosti, da se jih polasti obup, da tisoči in stotisoč ljudi začnejo vpraševati, kaj nam je življenje, predno poginemo lakote“ . . . „Pride še boljše!“ Čita dalje:

„Predno poginemo lakote, in crknemo, se hočemo vsaj maščevati nad našimi soračniki.“

Gospoda! Eno danes ne velja in to naj zna celokupno prebivalstvo, to je strah. Vi gospoda se ne bojite in jaz se ne bojim! In gospoda moja! Reči Vam hočem imenom vlade eno samo besedo: Ne pustimo se odtisniti od črte, ki se imenuje zakonitost in mi bomo na isti način kakor dosedaj postopali tudi v bodoče. Mi znamo, kaj je naša dolžnost in to bomo vedno spolnjevali.

Potem se je nadaljevala draginjska debata. —

V petki seji zbornice je finančni minister dr. Mayer predložil proračun in podal obširnejši ekspose.

Nato se je vršila definitivna volitev predsedstva, predsednik dr. Sylvester je dobil 237 glasov, podpredsedniki Conci, German in Pogačnik 295, krščanski sociatec Jukel 268, Pernerstorfer 183.

Nato se je nadaljevala debata o draginji. —

V tork in včeraj se je nadaljevala draginjska debata.

Razstave goveje živine.

c) Razstava v Kobaridu.

Na to razstavo je bilo prgnanih letos 54 glav živine. Tudi tu je bila vsa živina iste vrste, namreč belanskega plemena. Druga leta je bilo na razstavah v Kobaridu več glav; letos je menda neugodno vreme oviralo živinorejce, da niso pripeljali svoje živine na razstavo. Lilo je ta dan kakor iz Škafa.

Vkljub temu in tudi z ozirom na to, da Livek, ki ima mnogo lepe, rekel bi, najlepše živine, ni bil letos zastopan na razstavi, je komisija in so tudi drugi prijatelji živinoreje priznali, da je najlepša živina na Tolminskem, sploh v slovenskem delu Goriške. Kobariški okraj nosi še vedno visoko zastavo prvenstva v živinoreji.

Na tej razstavi so bila tudi mlada nerezana teleta, za katere so se razpisala posebna darila.

Bikov je bilo 21, in so bili zanje obdarovani:

1. Simon Matelič, Kobarid — 50 K;
2. Anton Danjelčič, Potoki — 40 K;
3. Ignacij Stegar, Sužid — 30 K in Andrej Menič, Borjana — 20 K.

Za mlada, nerezana teleta so dobili darila:

1. Miha Komavec, Svino 9 — 30 K
2. Ivan Strgar, Staro selo 39 — 20 K;
3. Anton Manfreda, Idrsko — 20 K;
4. Anton Danjelčič, Potoki 32 — 10 K;
5. Andrej Kranjc, Svino 11 — 10 K;
6. Josip Jakli, Kobarid 22 — 10 K in Janez Sovdat, Ladra 6 — 10 K.

Krav je bilo 19 in so dobili darila:

1. Andrej Ursič, Sužid 36 — 40 K; 2. Anton Danjelčič, Potoki 32 — 30 K; 3. Josip Prandolič, Kobarid — 20 K; 4. Anton Sokol, Smast 5 — 20 K in 5. Anton Golja, Kobarid 163 — 20 K.

Nagrade po 10 K so dobili:

Fran Sovdat, Idrsko 32; Andrej Kranjc, Svino 17 in Josip Ursič, Kobarid 132.

Junic je bilo 14 zelo lepih, zanje so dobili darila:

1. Anton Juretič, Kobarid 81 — 40 K;
2. Jakob Fon, Smast 39 — 30 K;
3. Ivan Karmel, Kobarid 86 — 20 K;
4. Anton Kranjc, Sužid 37 — 20 K;
5. Ivan Volarič, Idrsko 93 — 20 K;
6. Anton Ursič, Kobarid 52 — 15 K in 7. Anton Sokol, Smast 5 — 15 K.

Tomaž Kranjc, Trnovo 5, je dobil nagrado 10 K.

c) Razstava v Bovcu.

Na razstavah v Bovcu je bila vedno lepa živila. Vidi se, da so Bovčani razumni živinorejci in tudi podjetni. Še preden so se uvedle živinske razstave, so si nabavili lepe krave in biki belanskega plemena, kar se je pokazalo vže na prvi razstavi.

Okraj je pa zelo obširen, zato pa ni bilo mogoče spraviti na razstavo mnogo glav živine. Iste so se udeležili le Bovčani sami in bližnji sosedje. Doselej je bilo število razstavljenih živinskih glav pičlo, a letos se je razstava tudi v tem oziru predvrgla. Bovec je imel na razstavi za Tolminom, ki je prignal na razstavišče 66 glav živine, največ goved, namreč 62 vkljub temu, da je znesek daril za ta okraj zelo majhen, znaša namreč le 200 K, dočim je odmerjeno tolminskemu sodnemu okraju 750 K, cerkljanskemu 550 K in kobariškemu 500 K. Zadevna komisija, ki je to razdelitev vprzorila, se je ozirala na število goveje živine v določnem okraju, toda v tem oziru bo vsekakor potrebna revizija te razdelitve po novejših statističnih podatkih.

Bikov je bilo na razstavi 13, zanje so dobili darila:

1. Anton Kavs, Plužne — 15 K;
2. Isti za drugega bika — 15 K.

Feliks Kavs iz Češoče je dobil 20 K nagrade za 2 bika in Janez Berginc iz Srpenice 10 K za enega.

Za krave (17) so dobili darila:

1. Fran Kenda, Dvor 52 — 40 K;
2. Josip Kenda, Češoča 89 — 30 K;
3. Josip Kenda, Bovec 278 — 20 K.

Nagrade po 10 K:

Anton Sovdat, Bovec 164; Ana Hrovat, Češoča 99; Andrej Kenda Bovec in Jožef Zornik, Bovec.

Za junice, katerih je bilo 32, so dobili darila:

1. Ivan Šulin, Bovec 68 — 20 K;
2. A. A. Mlekuž, Bovec — 20 K;
3. Matija Kravanja, Bovec 37 — 15 K in 4. Alojzija Klavora Bovec — 15 K.

Nagrade po 10 K:

Marija Kravanja, Bovec; Ana Vulč, Češoča; Andrej Škočir, Češoča; Josip Komac, Dvor.

Italijansko-turška vojna.

Mesto Tripolis zavzeto.

Prva in največja zmaga združene Italije je zavzetje mesta Tripolis. Delo italijanskega brodovja je bilo prav lahko; kajti mesto Tripolis ni nikaka morska trdnjava, marveč je obdano od par brezpomembnih utrd, najbržje srednjeveške vrednosti. Na ta čin pač ne more biti ponosna Italija. Menda se tudi Turki niso skoraj nič branili, kajti Italijani nimajo na svoji strani niti ene človeške žrtve.

Sedaj, ko so Italijani v posesti tripolitanske obale, so odposlali okupacijsko armado.

Včeraj so se izkrcali v Tripolisu prvi oddelki okupacijskih čet ter se ustanovili v Tripolisu in okolici.

Mornarica je bila napravila že po prej okolu mesta male utrdbe iz zemlje ter jih oborožila s strojnimi puškami.

V noči na sredo so Turki, ki so se umaknili v notranjost dežele, napadli sprednje straže Italijanov pri Tripolisu, a so bili odbiti.

Te sprednje straže so tako postavljene, da so pod varstvom velikih topov italijanske mornarice, ki se nahajajo v luki.

Iz Carigrada se poroča, da so se potopile tri velike vojne ladje, ki so bile oškodovane od turških obalnih baterij povodom bombardiranja Tripolisa.

Od albanske obale ni nič več slišati, zdi se, da so Italijani opustili začetne namere.

V Balkanu grozijo zapletljaji. Bolgarija je baje že mobilizirala del svoje armade. Tudi Srbija je baje zbrala del svojih vojakov ob novopazarski meji. Na Dunaju se vrše tajna posvetovanja, o katerih se govorji, da veljajo eventualnim balkanskim zapletljajem.

Turki so proglašili sveto vojsko.

Razni poglavari raznih turških plemen so obljudili za sveto vojsko skupno 140.000 mož.

O posredovanju evropskih velenosti ni nič več slišati.

Kakor se čuje, neče Italija pripoznati niti turške suverenitete nad Tripolisom niti ni pripravljena spustiti se v pogajanja, ki bi zahtevala plačilo kake odškodnine. Torej hoče Italija dalje okupirati Tripolis.

Ker se še le sedaj prične pravi boj za posesti te dežele, bo pokazala prihodnost, ali bodo Italijani tako zmagovalni proti sovražniku, kakor so bili pri mestu Tripolis, kjer niso imeli skoraj odpora.

Politični pregled.

Politični položaj.

Cesar je v soboto sprejel ministerjska predsednika Gautscha v posebni avdijenci. Gautsch je cesarju poročal o političnem položaju. Cesar je izrazil željo, da bi se vse delavljene stranke združile čimprej.

Po avdijenci se je vršila seja ministarskega sveta, v kateri je Gautsch poročal o svoji avdijenci pri cesarju ter povdarjal, da treba storiti vse možno, da se združijo vse delavne stranke v močno parlamentarno večino.

Stališče hrvaško-slovenskega kluba

nasproti vlad.

Vodilna oseba Hrvatsko-slovenskega kluba je nasproti korespondentu „Slovenca“ izjavila, da se vse vesti v listih, da je hrvaško-slovenski klub zavzel nasproti vladu gotovo stališče, popolnoma brez podlage. Hrvatsko-slovenski klub o tem ni še nič sklepal in še ni sklenil.

Aehrenthal, Georgi in Conrad

v avdijenci.

Cesar je sprejel v posebni avdijenci ministra za vnanje zadeve grofa Aehrenthal, ministra za deželno brambo Georgi in šefa generalnega štaba Conrad

Rupa 1 K; I. Jakin, pekovski mojster 1 K, Nekdo 1 K; Andrej Mavrič, krojač na Kolekah 56 vin.; Primožič Franc, Log 40 vin.; Ernest Klavžar, dež. tajnik v p. 2 K; Neka kupčija 1 K 92 v.

Bog plačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vla do Njega Veličanstva cesarja Franca Jožeta I!

Domače in razne vesti Občine, pomagajte si!

Nekatere občine so letos po suši hudo trpele; po nekod je tudi toča razbila pridelke — in ker je bila že lani v obče slaba letina — je ljudstvo v velikih gospodarskih stiskah, tako da trka bleda beda marsikje na duri. — Povoda zadosti, da se občine zatečajo za pomoč do pristojnih oblastev. Županstvom takih občin priporočamo, naj se z vsestransko vtemeljenimi prošnjami obrnejo do c. kr. okrajnih glavarstev, da dobe kaj podpore za javna dela ali sploh za take namene, da bode ubogemu ljudstvu v sili pomagano.

Dve vprašanji. — 1. Vsakdo naj se vpraša, ali je storil kaj v letošnjem letu za katoliški tisk, ki ga katoliška stranka nujno potrebuje. Živimo v resnih časih. Naval na katoliško stranko in katoliško cerkev je čedalje hujši. Kdor hoče v tem boju kaj pomagati, naj stori kaj za katoliški tisk, bodisi, da ga širi, bodisi, da pridno dopisuje. „Primorski list“ v vsako krščansko hišo! 2. Vsakdo naj se vpraša, ali je že plačal „Primorski list“? Cenjeni naročniki, ki dobe položnice, naj jih čimpreje izpolnijo in odpošljejo. To je sveta dolžnost!

Rojaki! Skrbite, da se bo „Primorski list“, kakor do zdaj, čedalje bolj utrjeval in širil!

Dalmatinski namestnik vpokojen. C. kr. kor. biro je zvedel, da je dalmatinski namestnik baron Nardelli iz zdravstvenih ozirov na lastno prošrio umirovljen in da mu je bilo tem povodom za njegovo izvrstno službovanje izrečeno najvišje priznanje. Ob enem je bilo vodstvo namestništva v Zadru povrjeno namestniškemu podpredsedniku grofu Mariju Attemsu. Razun tega je bil namestniški svetnik dr. Fran grof Thun-Hohenstein imenovan dvornim svetnikom pri tem namestništvu in ne pri tržaškem namestništvu, kakor se je pred nekaj dnevi iz Prage poročalo.

Umrl je v Št. Vidu pri Vipavi na gloma tamošnji župnik preč. gosp. I. Globelnik, ki je še le letos nastopil tamošnjo župnijo. N. p. v m!

Konrad Nussbaumer, bivši profesor goriške gimnazije od leta 1881 do 1907, torej celih 26 let, ki je živel zadnja leta v pokolu v lastni vili v mestu Hall pri Inomostu, je ondi po dolgi mukopolni bolezni umrl dne 6. t. m. R. i. p.

Vipavski vodovod. Zadnja „Soča“ se drgne zopet ob naše poslance in namiguje vipavskim občinam, da so jih imeli isti z vipavskim vodovodom za norca. Kar „Soča“ o tem pripoveduje, ni res. Ni res namreč, da je prva in druga inšanca odobrila načrite za vodovod, in tretja (ministerstvo) iste zavrgla. Res je, da so bili odbiti le tozadenvi c. kr. odloki, katere je izdal bivši zaveznik „Soče“. Ves svet vč tudi, da vodovod za vipavske občine je bil odvisen od glavnega vodovoda za goriško mesto. Če pade zadnji, pade dosledno tudi prvi. Če je res, kakor „Soča“ trdi, da iz zadnjega ne bo nič, je nerazumljivo, kako se more trditi, da so imeli naši poslanci vipavske občine za norca. To zamorejo trditi le brezvestni

in brezstidi obrekovalci. Sicer pa stvar ni še dozorela. Ko se to zgodi, bomo govorili bolj jasno in glasno in razkrinkali vso tozadenvno liberalno perfidnost.

„Duhovska Zveza“. — Občni zbor „Duhovske Zvezze“ se bo vršil dne 19. t. m. ob 10. uri v prostorih „Centralne Posojilnice“. Dnevni red: Razpust društva. Ako bi občni zbor ne bil sklepčen radi premajhne udeležbe, bo nov občni zbor z istim dnevnim redom dne 26. t. m., na katerem se bo sklepal brez ozira na število došlih članov.

Deželna trtnica v Gorici razposlje po občinah izkaz vseh v trtnici se nahajajočih vrst trt in sadnega drevja. Cena trtam in sadnemu drevju niso visoke.

Ljudje božji ne pravljajte se! Kam privede človeka trma in kapric, naj pojasni ta le resničen slučaj, ki se je tedni izvršil nekje na Goriškem. Mizar A. je naredil peku B. neka dela v njegovi trgovini. Ko mu je predložil račun, se je le-ta peku B. zdel previšok. Znašal je namreč okoli 80 K. Mizar A. je znižal račun na 66 K, pek B. pa le ni hotel plačati. Mizar A. je peka B. tožil. Najela sta si vsak svojega advokata. Na lice mesta je prišla sodniška komisija in zapriseženi cenilec. Mnogo besedi je bilo, mnogo jeze in prepira. In konec vsega kak je bil? Razsodba se je glasila: Mizarju A. se odbije od računa par kron, stroške pa mora plačati vsak svoje. Mizar A. je imel nad 50 K stroškov, pek B. pa nad 40 K, skupaj torej 90 K. Stroški so znašali več kakor je bilo vredno mizarško delo. — Tako torej! Mizar A. je oblal in žagal ter se potil za svojega advokata, pek B. pa je pekel kruh za svojega advokata. Kdo je bil konečno najbolj zadowoljen, mizar A., pek B., ali njiju advokata? Advokata sta dobila, mizar A. in pek B. pa sta zgubila! —

K antentatu na justičnega ministra v poslanski zbornici. — V neposredni bližini justičnega ministra Hochenburgerja se je nahajal, ko je strelijal nanj Njeguš-Vavrak, tudi naš poslanec Fon. Poslanca Pogačnika takrat ni bilo na predsedniškem mestu; kajti, ko bi se bil Pogačnik nahajal na svojem mestu, gotovo bil bi zadet od krogije.

Oni Paulin, ki je preskrbel napadaču vstopnico, je Goričan, rojen je bil leta 1875.

Pazite na bankove! Avstro-ogrška banka je zasledila zelo posrečene falfizikate bankovcev po 100 in 20 kron, in sicer 100kronske izdaje iz leta 1910, 20kronske izdaje pa iz leta 1907. Banka je razpisala 5000 K nagrade za vlasnike ponarejevalca. Ponarejeni bankovci so se izdali na Dunaju, v Pragi in v Trstu. Če se 20kronski bankovec površno pogleda, napravi vtis pravega, že nekoliko obrabljenega bankovca. Če se pa natančneje ogleduje, se razločujejo barve ponarejenega bankovca od pravega. Ponarejeni bankovci kažejo masten blesk, pravi imajo pa temen blesk. Če potipamo falzifikat, čutimo, da je papir debelejši in mehkejši kot oni pravih bankovcev.

Požar v Gradišču. V četrtek je uničil ogenj popolnoma poslopje, v katerem se je nahajala gostilna „Alla Speranza“ v Gradišču. Škodo cenijo na 100.000 K. Poslopje je bilo zavarovano.

Vžigalice hočejo podražiti! — Z Dunaja poročajo, da so imeli avstrijski tvorničarji vžigalic v hotelu „National“ zaupen sestanek, kjer so sklenili ustavoviti kartel in podražiti svoje blago za 20 odstotkov.

Napredek Slovanov v Istri. — Leta 1900 bilo je v Istri Slovencev 47.717, a leta 1910 57.576, t. j. za 9859 več. Hrvatov je bilo v Istri leta 1900 143.057, a 10 let pozneje 166.756 t. j. za 23.699 več. Skupaj smo Slovenci in

Hrvati napredovali v Istri zadnjih 10 let za 33.558. Pa tudi Italijani so napredovali od 136.191 na 147.420, to je za 11.238 duš. Slovani v Istri so torej narastli za 22.220 duš več kot Italijani.

Preosnova hišnega davka. — Vlada je predložila predlogo o hišnem davku. Davčna prostost bi naj se po vladnem načrtu omejila na šest let. Odpade pa dosedanji petodstotni davek. Pri malih hišah se zniža davek na 17 odstotkov. Za prezidave se z ozirom na špekulacije obdrži dosedanji petodstotni davek.

Ameriški čehi so poslali sveto-vaclavski osrednji Šolski Matici lep dar 9700 K, katerega je dopolnil ameriški konzul Fr. Korbel na 10.000 K. Posnemanja vredno.

Frekventacija avstrijskih visokih šol. V poletnem tečaju 1910/11 je bilo na avstrijskih univerzah 24.804 slušateljev in sicer: 10.884 teologov, 11.422 juristov, 4217 medicincev in 7491 filozofov.

Vsepravaška sloga. — Združenje hrvaških pravašev je gotova stvar. Za predsednika vrhovne uprave skupne stranke za Hrvatsko, Slavonijo, Bosno-Hercegovino, Dalmacijo in Istro je izvoljen soglasno dr. Mile Starčević, za podpredsednike: za Hrvatsko Slavonijo dr. Aleksander Horvat, za Dalmacijo državni poslanec Ivo Prodán, za Istro dr. M. Laginja, za Bošno in Hercegovino dr. Nikolaj Mandič, za tajnika: dr. Vi. Prebeg in Ivan Peršič, za blagajnika dr. Josip Pazman. Na sestanku se je razpravljalo tudi o razmerju vsepravaške stranke do Slovencev ter je bilo sklenjeno:

„Oslanjajući se o hrvatsku pragmatičku sankciju, podupirati će stranka prava svom snagom nastopanje braće Slovenaca, da se i slovenske zemlje prikupe hrvatskom državnem tielu. Radi toga stranka prava utirati će puteve tom sjedinjenju jedinstvenom i složnom gospodarskom organizacijom hrvatskoga i slovenskoga naroda i medusobnim podupiranjem na privrednom polju.“

Razstavo českých gospodarských strojů so otvorili koncem preteklega meseca v Sofiji, glavnem mestu Bolgarije.

Pivovarne v Trutnovem, v Libercih, Jonči, Stolčovsi in Kladnem so sklenile oddajati pivo po starih cenah.

Bojkot piva. V nedeljo se je pričel v Ottakringu na Dunaju bojkot proti podraženemu pivu. V vseh gostilnah Ottakringa in Hermalsa se ni točilo piva. Gostje so pili vino, mošt in malinovec.

Deželni odbor moravski je dovolil 200.000 K za odpomoč pomanjkanju krme, ako dovoli vlada za isti namen 500.000 K. O tem ima še sklepati deželni zbor moravski.

Vinska letina v Italiji je izpadla ugodno. — Cenijo jo na 48 milijonov hektolitrov, dočim je lani znašala 29.293.000 hektolitrov. Pojavljajo se skrbi za nabavo sodov, priskrbo vagonov za prevoz itd. Cene za staro vino so visoke. Na Benečanskem notira belo vino boljše vrste 40–60 lir hektoliter, navadno belo 30–40, boljši rebozo 42–52 in navadna črnina 32–42 lir hektoliter.

Žitna letina v Italiji znaša letos 52 milijonov in pol kvintalov, t. j. skoraj 11 milijonov kvintalov več nego v minorem letu. Enako je tudi na Francoskem žito precej dobro rodilo.

Izseljevanje iz Italije je meseca avgusta izdatno padlo nasproti istočasnemu izseljevanju v preteklem letu. Iz italijanskih luk in iz Havra se je podalo v Ameriko 5927 izseljencev, lani pa avgusta mesesa 1887 tedaj 12955 manj. 8301 manj se jih je izselilo v Združene države ameriške, 4744 manj v Argentinijo in 210 v druge ameriške države. Manjše izseljevanje v Argenti-

nijo izvira iz prepovedi, ki je bila izdana z ozirom na izseljevanje v to državo.

Trgatev v Dalmaciji se je v nekaterih krajih 20. m. m. pričela in se po redu nadaljuje do koncem tekočega meseca. Ponekod, kjer jč palo nekoliko dežja, zlasti v splitski okolici in v Kaštelih, je grozje precej uspelo; marsikje pa je ves pridelek vzela suša, tako n. pr. na otoku Braču, od koder se ljudstvo trumoma seli.

Žitna letina na Ruskem, toliko evropskem, kolikor azijskem, je izpadla mnogo slabše nego v minorem letu. V Sibiriji vlada razun v nekaterih krajih popolna draginja. Rezerve na skladiščih so povsod malenkostne v primeri z lanskimi.

Listnica uprave. G. Bajt Jakob p. Mauthen im Gailthal: Denar prijet! Plačano do konec l. 1911. Hvala lepa!

Mesne novice.

Imandan Nj. Prevzvišenosti knezonadškofa. Nj. Prevzvišenost knezonadškof goriški dr. Sedej je praznoval včeraj svoj imandan. V pondeljek in torek je prišlo mnogo duhonikov čestitati duhovnemu nadpastirju.

Revizija ljudskega štetja v Gorici. Z ozirom na dovoljeno revizijo ljudskega štetja v Gorici, katero bodo izvrševali pod vodstvom tukajšnjega glavarstva vladni organi že te dni, sklice odbor za ljudsko štetje najbrže v nedeljo javen shod, kateri bode na primeren način pravočasno naznanjen in katerga naj se goriški mestni Slovenci udeleže v prav obilnem številu.

Pleši, pleši, medved! „Narodna Delavska Organizacija“ v Gorici nima boljše naloge ko prirejati plese. Sedaj naznanja, da pričnejo redne plesne vaje za delavce v nedeljo dne 15. okt. t. l. v veliki dvorani „Zlatega jelena“. Vprašamo, ali se ne pravi to zavajati delavce k zapravljinosti in potratnosti? In ali ni zapravljinost in potratnost glavnih vzrok narodnega propadanja? Ali ni zapravljinost v zadnjem času zakrivila, da je toliko slovenskih trgovcev in obrtnikov v Gorici propalo? S temi večnimi plesi se kopije grob slovenski narodnosti. Še te nesreče iz Trsta nam je bilo treba! Zakaj bi rajše ne posnemali Tržačanov v dobrém?

In Poročil se je minuli torek provijantni častnik pri tukajšnjem 47. pešpolku g. I. Podboj z gčno Ivanko Kovšca iz Planine pri Raketu. Bog daj srečo!

All znajo slovenski na goriški telefonski postaji? — Telefonski naročniki nam piše: Na goriški telefonski postaji ne poznajo uradnikov, posebno pa uradnike slovenščine tako, kakor se od njih zahteva. Pred časom sem se obrnil za nekatera pojasnila potom telefona na telefonski postajo. Oglasila se je gospodina, ki ni znala nič slovenščine. Prišla je k telefonu druga, ki tudi ni znala slovenščine, nakar je prišel nek uradnik, ki me je laški vprašal, kaj hočem. Ker pa sem jaz le slovensko govoril, me ni razumel. Postal sem uže nervozan. Končno se je oglasil uradnik Slovenec, ki mi je postregel res z vso uljudnostjo. Sicer pa vprašam slavno poštno vodstvo v Gorici, ali ne more nastaviti k telefonu le take uradnike in uradnice, ki razumejo vsaj naša dva deželna jezika. Nepotrebne sitnosti z uradniki, ki ne znajo našega jezika, morajo odpasti. Zahtevamo — ker plačamo, — da smo slovenski telefonski naročniki ravno tako postreženi v naši slovenščini kakor Lahij v laščini. Uradniki ali uradnice, ki ne znajo slovenščine na goriški telefonski postaji, ne spadajo tja!

In Gorški tramvaj. — V zadnjem času so pritožbe proti uslužbencem gor. tramvaja deloma prenehale. Pač pa niso

prenehale šikane gotovih goriških Lahov, ki pisano gledajo Slovence v tramvajskih vozovih. Uslužbenci tramvaja imajo namreč nalog, da morajo sprejemati v tramvajske vozove tudi jerbaze, katere nosijo ženske ali moški na goriški trg. Takih jerbakov je v tramvajih v zgodnjih urah vse polno. Večina Štandreške zelenjave se vozi na goriški trg z električnim tramvajem. Reči se mora, da uslužbenci tramvaja gredo našim ženskam z jerbasi res na roko. Tega pa ne morejo trpeti nekateri laški zagrizenci. Zabavljajo proti vsprejemanje jerbakov v tramvajski voz kar se da. Le tem rečemo, da bi morali biti zadovoljni, da polnimo Slovenci laške žepe. Zraven tega pa vprašamo: Ali ne kupujejo goriški Lahi ravno to zelenjavo na goriškem trgu? Ako niso zadovoljni, da se vozi zelenjava v tramvajskih vozovih na trg, zakaj pa jo kupujejo na trgu? Kaj bi rekli goriški Lahi, ako bi naši okoličani ne nosili zelenjave na trg? To bi šele bilo vika in krika!

Gradba nove vojaške bolnišnice v Gorici. — Gradbo nove vojaške bolnišnice v Gorici je dejelni odbor poveril stavbenima tvrdkama Mozetič in Rossi. Zidala se bode za kosarno planincev, ki se nahaja na tržaški cesti.

35 učiteljskih moči šteje profeso-
rski zbor tukajšnje gimnazije.

Iz goriške okolice.

V Št. Ferjanu se bo vršil pri hodnju nedeljo 15. oktobra ob 4. uri popoludne v prostorih Franca Trpina h. št. 187 javen shod, katerega je sklicalo na željo ondašnjih občinarjev vodstvo slovenske ljudske strake. Na dnevnem redu so občinske razmere v Št. Ferjanu, katere nimajo para v deželi. Državna oblast je zgubila vso moč nad Gregorinovim zaščitencem, medtem ko z deželnim zborom postopa, kakor z neubogljivim paglavcem. Zato se glasi druga točka dnevnega reda: Sklicanje dejavnega zborna.

g Št. Andrež. — Novo vojašnico za pionirje budem gradili. Delo se je oddalo v nedeljo najugodnejšemu ponudniku. Neka nemška tvrdka je delo prevzela. Sicer bi bilo na vsak način želiti, da bi dobila slovenska tvrdka to delo. A stiši se, da so bile ponudbe tako različne in županstvo se je odločilo za najugodnejšo.

Iz bližnje okolice. V zadnjem zasedanju goriškega dejavnega zbora je bil dovoljen kredit 10.000 K. za popravo oziroma razširjenje ceste Rubije-Zdravščine. Dosedaj se s tem delom še ni začelo. Želeti bi bilo, da bi se to skoraj zgodilo. Mi kmetje iz južne okolice najbolj občutimo potrebo razširjenja te ceste. Kakor znano, kupujemo v Furlaniji mnogo stelje in paluda, slame, pa tud sena in detelje. Dobro naložen voz komaj da se preriye skozi na nekaterih krajih na cesti iz Zdravščin do Rubij. Kaj bi pa bilo, ako bi se slučajno srečala na tej cesti dva s steljo ali senom malo naložena voza, a ne le s steljo ampak tudi dva navadna voza se le s težavo umakneta drug drugemu. Imeli smo na tej cesti uže marsikatero nepriliko, ki bi se ne pripetila, ako bi se cesta uže razširila, kakor se to nameava storiti. Zatorej prosimo pristojne činitelje, da bi delali na to, da se z razširjanjem te ceste skoraj prične.

g Sovodnje. (Raznosterost.) — Brez dušneg pastirja smo. Začasno imamo administratorja v osebi č. g. kaplana Draščeka iz Mirna. Ni še prav nič znano, kedaj dobimo v svojo sredo stalnega duhovnika.

Županske volitve budem imeli, kakor kaže, letos. Imeniki so razpoloženi štiri tedne občinstvu na ogled. Somišlenike prosimo, naj se potrudijo gledat, ali so v imenikih vpisani. Pozneje bo vsaka beseda zastonj. V naši občini mora priti do prevrata.

. Vojaški kontrol je napovedalo naše županstvo za minuli torek pred poludne. Dosluženi vojaki so prišli ob določeni uri v občinski urad, a v njem niso našli ne tajnika ne župana. Županstvo je potegnilo doslužene vojake. Dosluženi vojaki so odšli. Kaj pravi k takemu postopanju sl. c. kr. okr. glavarstvo?

Plačo cerkovniku ni hotolo preskrbeti naše županstvo. Uže tri leta ni dobil plače. Poganjalo se ga je po občini, naj si pobira od vsake hišne številke 1 K. Ker cerkovnik tega ni hotel storiti, je bilo županstvo sedaj prisiljeno mu preskrbeti plačo. Sicer mu ni še vsega izplačalo, a mu bo moral v kratkem.

Nerednost vrh nerednosti torej je pri nas. Skrajni čas je, da se pride tem razmeram v okom.

Od levega brega Soče. Pred leti sem se uže oglasil v cenj. „Gorici“ ter navedel, kako škodo provzročuje reka Soča od Gorice dol. Seveda tudi v gojenjem delu Soče ni vse tako, kakor bi moralo biti in je potrebna regulacija najprej gori, ki naj bi se potem nadaljevala proti izlivu. Trpimo pa veliko bolj mi v nižini kakor oni v višini. Sočna struga je pri nas široka ponekod 1 kilometer in v slučaju povodnji preplavi polje daleč na okoli. Kakor sinje morje izgleda Soča pri nas, ko naraste. Tako je bilo tudi minuli teden. Naredila je mnogo škode, izruja mnogo drevja, odnesla še to malo pokošene otave. Vsaj najnajnejša obrambna dela naj bi se pričela in sicer tam, kjer dela Soča največ škode. A zganiti bi se morale tudi prizadete občine. Če se noben ne zgane, ne bo nič. Treba je trkati in trkati, da se odpre.

g Vipolže. — V nedeljo ponoči so hoteli udreti v župnišče neznani lopoter okrašti našega g. župnika. Najprej so poskusili priti v župnišče skozi klet. Ker se jim je pa ta pot pretežavna zdela, lotili so se vrat pri glavnem uholu v župnišče, katera so poskusili s silo ulomiti. Ta namera bi se jim bila mogoče tudi posrečila, da jih niso mohili pri delu in jih tudi takorekoč prepodili ljudje iz neke sosednje hiše, ki so začeli klicati drug drugega, ker je bil nekdo izmed njih namenjen podati se nekam na pot. Lopovi so bili oboroženi z debelim kamenjem, katero se je našlo pred župnikovo hišo.

Isto noč so hoteli najbrži isti tatoi okrašti tudi udovo Prinčič, pa tudi odtod so bili prepodeni, in ko so zvezali, pozabili so s seboj vzeti večji zavoj, v katerem se je nahajalo perilo, katero ukradli drugje.

Prav isto noč je bilo ukradenih neki udovi v Vipolžah pet kokoši.

Orožniki zasledujejo lopove. Kot osumljenega so spravili pod ključ nekega Lenarta Benedetič iz Sp. Cerovega.

Iz ajdovskega okraja.

Iz Rihenberga. — V znani pravdi ki jo je bil g. župan Pavlica naperil proti Leopoldu Kerševanu radi razjaljenja časti, je neki Franc Birsa, krčmar v Trstu, doma iz Rihenberga, pričal, da mu je župan Pavlica rekel l. 1907 v Trstu, da mu ne napravi domovnice za vsprejem domovinstva pod Trst, ako od njega ne kupi največji sod vina. Tako je ta mož pričal proti županu. G. župan Pavlica pa se je sedaj obrnil na tržaško policijo s prošnjo, naj mu naznani, od kaj biva Franc Birsa nepretrgoma v Trstu. Tržaška policija je odgovorila, da biva Franc Birsa še od l. 1900 nepretrgoma v Trstu. L. 1907 ni bil torej Franc Birsa še 10 let nepretrgoma v Trstu in zato tudi ni mogel dobiti tam domovinske pravice. To je resnica! Sedaj pa le oglastite se, grdi obrekovalci v „Soči“ in doželite, da to ni resnico.

a Štomaž. — V nedeljo dne 15.

t. m. se vrši prva veselica pri Sv. Tomžu in sicer jo priredi J. S. Z. Podpisani odbor vabi naše somišlenike, da ta dan prihiti v obilnem številu na to našo prireditev. Igrala se bode igra „Trsestre“, spisal dr. Krek. Nastopili bodo igralci člani J. S. Z. prvi krat. Zato prosimo, da se prizanese, pri morebitni napaki pri uprizarjanju igre, ravno tako pri drugih točkah. Za slučaj slabega vremena se veselica odnese za drugo nedeljo dne 22. t. m.

o d b o r.
a Brje. — Oglasil se je „Primorec“ št. 37. v zadevi ukradenih kotlov, kakor smo uže vsi poročali. Mi nismo trdili, da so kotle ukradli liberalci — kar pa ni popolnoma izključeno —, ampak smo dejstvo le konstantirali. Koj je planil iz zasede na nas znani naš brejski „prijetelj“ in pravi, da so najbrže klerikalci kotle ukradli. Dopisniku povemo le to: V naših vrstah tato ni, pač pa je neki liberalni kaprjon na Brjah pred časom grozdje kradel, bil za to kaznovan in grozdje plačal. Pred svojim pragom torej priatelji! — O naši zahvali novomašniku, ki je maševal na Brjah naj dopisnik molči, ker oni k maši ni hodili. Mi pa, ki smo k maši hodili, smo napram novomašniku storili svojo dolžnost. — Na druge nesramnosti v dopisu „Primorca“ ne odgoavrjamo, ker se ne izplača.

a Poslano. — V eni zadnjih „Soč“ sramoti neki gorski lažitorba naš sv. misijon. Na ostudne laži odgovoriti hočem le na one, ki se mene tičajo.

1. Ni res, da se je snedlo 100 glav kokošine, res pa je, da se je za časa celega sv. misijona porabilo le dve čitaj lažnjivec le dve.

2. Ni res, da se je uporabila cela svinja in ena ovca, res pa je, da še ovčjega mesa ni bilo pod streho.

3. Ni res, da so se spovedni listki prodajali po kroni in še več. res pa je da so bili darovi prostovoljni t. j. za 6-8 listkov so ljudje darovali po 20-30-40 vin, redki 1 krona, kar se je pa vse uporabilo za poplačanje cerkv. paramentov. Upršaj dopisun gosp. Ano Hofbauer v Ljubljani Wolfsov. ulic št. 4. ali je prejela kaj denarja na račun po sv. misijonu.

4. Ni res, da kupujem kose gozdov za se, res pa je, da jaz kupljen gozd za cerkv. last, kar se lažnjivi dopisun prepiča pri gospod. gozda Ignacu Čibej iz Dola h. št. 110.

5. Ni res, da jaz sploh kaj ukazujem pri občini, ker zato imamo dovolj spretnega župana, ki vodi občino brez mene, res pa je, da bi dopisun rad zasedel žup. stolc.

6. Ni res, da so Gorjani kaj prispevali k stroškom sv. misijona, res pa je, da je bila to moja stvar, zakar obrekovalca nič ne briga.

Zaplotnikar trdi, da imam tisočake. Ko bi jih v resnici imel, bi prvo vprašal, koliko stane glava dopisuna, da bi bila ena hudoba manj na svetu. Gorski dopisun lahko vzame patent za svoje laganje. Sram Te bodi v želodec.

Otlica, 5. oktob. 1911.

Mežnaršič.

Gabrijel na Vipavskem. Kako je je z našimi občinskimi volitvami? Kdo je napravil rekurz?! Saj so imeli nasprotinci večino izvoljenih mož in vso komisijo v svojih rokah? Ali so mogoče naši sami šli proti svoji izvolitvi? Tako se vprašujejo naši volilci. Tako bi k nalu začel besediči tisti, ki po tolikih letih dela račun brez krč natra. To je mož, ki sam pravi, da ni pristaš neene ne druge stranke. Toda v nedeljo popoludne je iskal v gostiini podžupana ter ga prosil, naj se vendar enkrat napravi rekurz. Šla sta ta dva iz gostilne ter pretresovala pregreške, ki bi jih bili naši možje „namenoma“ napravili pri sestavi volilnega imenika. Rekurz se je napravil in nepričrni se je podal drugi dan z rekurzom na c. kr. glavarstvo v Gorici. Človek

se včasih za krajcer pripogne, če bi bila klobasa, pa še rajši — če bi mu jo pa hoteli izmakniti, pa gotovo stopi na prste, da le njemu ostane. Le še vidimo, neprestranski značaj.

Mošta na Vipavskem je veliko manj kakor se ga je pričakovalo. Porčajo nam, da so bili nekateri vinoreci naravnost iznenadeni, ko so mošt v sode devali. V Vrtovinu so nekemu posestniku cenili, ko je grozdje še na trti viselo, da bo imel 100 hl mošta, a ga je naredil le 50. In tako skoraj povsod. Tare je mnogo. Mošt pa je izvrsten. Cena mu je 40—44 K hektoliter. „Bendima“ je na splošno uže končana. Kupcev pa je le malo videti.

Iz kanalskega okraja.

ki Deskle. Naše „Slov. kat. izobraževalno društvo“ bo imelo veselico v nedeljo dne 15. oktobra ob 3. uri popoludne v prostorih g. velep. Fr. Kodelja z jako zanimivim vsporedom. Upamo na obilno udeležbo. Čisti dobiček veselice je namenjen za nabavo društvene zastave. Pridite sosedje in tudi oddaljeni na razvedrilo!

Seno na Kanalskem je po 5 K kvintal, seveda na licu mesta.

Iz Tolminskega okraja.

Dražba lova. — Dne 18. oktobra 1911 ob 10. uri predp. se odda za ostalo zakupno dobo t. j. do 30. aprila 1913 pri okr. glavarstvu v Tolminu v zakup lov davčne občine Ladra (občina Libušnje), dne 19. oktobra t. l. pa lov davčne občine Orehek (Cerkno). Vsklicna cena 4 krone oziroma 19 kron. Pogoje se lahko vpogleda pri navedenem uradu.

Iz bovškega okraja.

Sneženi plaz odnesel dva moža. — Iz Loga pod Mangartom se poroča, da sta šla v pondeljek dva moža, in sicer Stefan Štrukelj iz Koritnice in Andrej Marka iz Loga iskat koštrune na planine. Ker pa je tiste dneve zapadel po planinah sneg, sta zašla na kraj ene strmine. Sneženi plaz se je utrgal in pobral s seboj oba moža. Marka so dobili domačini še isti večer na kraju nesreče še precej poškodovanega, Štruklja pa so dobili še v torek popoludne zasutega in mrtvega. Pokojnik zapušča udovo s tremi otroci.

Iz komenskega okraja.

Nekrščansko početje nuncev v komenski občini. Tak je naslov članku v zadnji „Soči“, v katerem dobro znani dopisnik trtjon iz Komna tarna, da so klerikalci dali „laupas“ dosedanjemu občinskemu tajniku Čotarju in to zaradi tega, ker le-ta ni hotel trobiti v klerikalni rog. — Mi pravimo, da je komensko županstvo s tem, da je dalo Čotarju „laupas“ konečno storilo to, kar bi liberalci v takem slučaju uže kedaj naredili. Torej le nič je zelo slavni komenski trtjon! Pa saj je naravnost blazna zahteva, da bo človek pljuval v skledo, iz katere je! Čotar bi moral, ako je imel kaj možnosti na sebi, uže takrat pobrati šila in kopita iz občinskega urada, ko je videl, da ne bodo več komandirali v obč. uradu znani trtjoni. Čemu je čakal, da se ga je moralno brniti iz obč. urada! Pa saj kot uzor liberalci bi se moral sramovati, biti v klerikalni službi. — Sedanji začasni tajnik pa je kos svoji nalogi in ne bo prav nič potreboval ne Čotarja ne trtjonov. — Na druge „Sočine“ neslanosti se ne spleča odgovarjati. Le to rečemo, da je bil katehet za šole, v katerih počne krščanski nauk komenska duhovščina, neohodno potreben.

km Sveti. — Naši vinogradniki, ki imajo svoje vinograde na Vipavskem, so od ondot še precej grozdja spravili

na dom. Nekateri so že prodali vino in sicer po 44 K hektol. Neki krčmar pa je nakupil 180 kvintalov refoška. Občinari so se dobro ž njim poravnali.

V kmečkih kleteh je precej terana. Krčmarji naj si zapomnijo: da je v Svetem pristno belo vino in teran, prijeten za kmeta in gospoda vsak dan.

KM S Krasa. — Dve leti smo imeli slabo letino. Pa vendarne smemo obupati. Bog bo že popravil letine, če bomo dobri ž njim. Le dobro opazujmo trte in videli bomo, česar jim primanjkuje. Letos se je opazilo, da jim manjka zemlje. Naj to okolnost upoštevajo vinogradniki po zimi.

KM Komen. — Deželni odbor je zahteval, da se uredijo občinski računi za leta 1907, 1908, 1909 in 1910. Ker ima tajnik Čotar mnogo dela zaradi trgatve, morajo napraviti red drugi.

Iz korminskega okraja.

KR Iz Brd. — Mošt je pri nas izvrsten. Krčmarji, ne zamudite prilike, da si še začasa nabavite dobro kapljico. Kdo ne pozna briske rebule? Sladka kot sladkor! Posebno pa letos! Le hitro, krčmarji! Pravijo, da pozneje bo naše vino dražje in sicer še precej dražje. Naši vinorejci (ne vsi) pa vsled potrebe radi prodajo sedaj vino, da opravijo najpotrebnejša hišna opravila. Torej bodeta zadovoljna oba, krčmar in vinogradnik. K nam v Brda torej, krčmarji, na brisko rebulo! Za padni Bric.

Iz zapadnih Brd 8. X. — Zakon proti ponarejanju živil je menda za nektere kraje in zaloge neveljaven. Dokaz: Pred dobrimi 14 dnevi je kupil nekdo vrečo debelih otrobij. Kaj je bilo vmešano? Žaganje! Zopet drugi kupi vrečo drobnih otrobij. Kaj je vmešano? Cemen! Drugi kupi vrečo sirka. Pri vrhu lepo blago, a proti dnu pa razna nesnaga in kamenčki! Pri tolki draginji tolika goljufjal! Prosimo, naj tukaj vendar poseže javna oblast z neizprosno natankostjo in strogostjo. Tudi razne moke naj ne pozabi preiskati, če ni kaj „škajole“ primešane. Ako je vlada proti neškodljivemu poboljševanju vina tako pokazala zobe — naj pokaže še za živila, ki so gotovo bolj potrebne, svojo skrb! Drugače mora prosto ljudstvo misliti in bo o tem prepričano, da je vlada zaščitnica oderušiva in kar je s tem v zvezi! In posledice bodo hude.

Panamski prekop. — Predsednik Taft je izjavil, da se bo panamski kanal otvoril 1. julija 1913.

Loterjske številke.

7. oktobra

Trst 85 47 90 14 30

Zjamčeno prave čebelno-voščene sveče
priporoča prečastitim cerkvenim predstojništvom ter slavnemu občinstvu po nizki ceni

J. Kopač

svečar, Gorica, ulica sv. Antona 7.

Odlikovana pekarna
in sladčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hihi)

Izvaja narodna vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, piace itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jake nizke.

Lekarna Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna m o č teh kapljic je neprekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (Varstvena znamka) popije. Okrepje želodec, storé, da isigne v kratkem času omotica in šivotna lénost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenica 60 vin.

M. Šuligoj, urar v Gorici
ulica Barriera 43 (tik drž. kolodvora.)

Zaloga švicarskih žepnih in stenskih ur, budilk itd. Poprave se izvršujejo točno in po nizki ceni z enoletnim jamstvom.

Zaloga najnovejših orkestrijonov, Šivalnih strojev raznih sistemov. Šivalni stroji pod jamstvom 10 let.

Daje se tudi na obroke.

Lepa prilika za tiste, ki potujejo v Gorico z državno železnico.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam, da imam v svojem mlinu nov stroj za pihanje ječmena in za mletev turšice. S tem se strankam in odjemalcem hitro postreže. Priprava že deluje. Priporočam se slavnemu občinstvu na deželi.

S spoštovanjem

Vincenij Jasnič,

posestnik in obrtnik v Vipolžah p. Kozana.

Jakob Šuligoj

urar c. kr. državne železnice

Gospodska ulica štev. 25

v Gorici.

Priporoča svojo zalogo vsakovrstnih zlatih, srebrnih, in stenskih ur, budilk itd. Zaloga zlatnine in srebrnine.

Vse po nizki ceni.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ul. sv. Ivana št. 11.

se toplo priporoča za vsa stavbena in galanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek,

naslednik Karola Čufa

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za zveplanje, zadnji sistem škopilnic za vtrijol, polivalnice za vte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. oprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 par čevljev le za 8 K.

Vsled denarnih zadreg več velikih tovarn sem dobil naročilo, prodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno.

— Prodam zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame, rjavega ali črnega usnja, zelo elegantno, najmočnejša šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Velikost po št. Pošilja po povzetju:

A. Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516.

Lahko se premeni ali denar vrne.

Jako redka priložnost!

Tovarna mi je po neki elementarni katastrofi poverila rešeno blago in sicer več tisoč komadov krasnih

flanelnih odej

lepih najnovejših vzorcev in modnih barv, katere imajo čisto nezadane vodne madeže. Te odeje so rabne brez ugovora za vsako boljšo hišno gospodarstvo, da se postelje in osebe pokrijejo, so jake fine, tople in močne, okoli 190 cm dolge in 135 cm široke.

Pošiljajo se po povezju: 3 komadi krasnih, jako finih, v vseh modnih barvah in vzorcih za 9 K, 4 komade gospodarskih odej za 10 K. Vsak cenj. bralec tega lista naj naroči z zaupanjem.

Z mirno vestjo trdim, da bode vsak s pošiljatvijo zadovoljen.

Otto Bekera, c. kr. fin. straže nadpaznik v pok. Rachód (Češko) tovarn. sklad 2-8.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na aradi Raštelja hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nizuberškega in drobnega blagaterkanln, preje in nitij.

Potrebščina

za pišarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in Šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in črevljarje.

Svetnjice, rožni venci in mačne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramje, krojanjarje, prodajalce po sejmih in trgi

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Nova trgovina z železnino

PINTER & LENARD

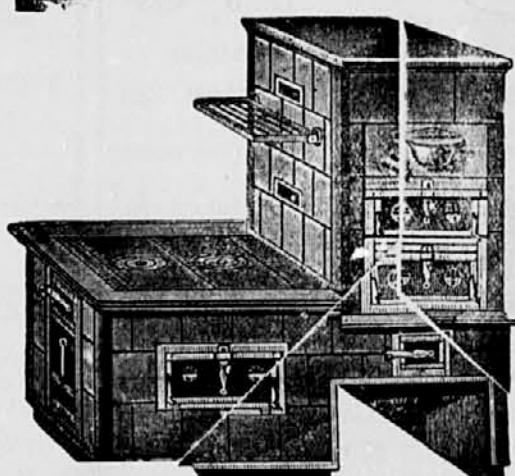
[v Gorici v Raštelju št. 7.]

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja, za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača.

Cenj. občinstvu se toplo priporočava

Pinter & Lenard.

OBLEKE BENJAMIN pri J. MEDVED - GORICA.

Pri nakupu
jesenskega in zimskega
blaga spominjajte se na do-
mačo tvrdko

dobivajo se v veliki izbiri
♦♦♦ od kron 20–30 ♦♦♦

Ivančič in Kurinčič

Gorica, Via G. Carducci št. 11
nasproti

hotela „Treh kron“.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$, vloge v tekočem računu po dogovoru.

v GORICI

Dolniška glavnica K 8,000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Kdor si hoče nabaviti lepo, dobro jesensko obleko po ceni, naj se obrne na tvrdko

TEOD. HRIBAR v Gorici.

***** Vzorci se pošiljajo na zahtevo franko na dom. *****